

Nr 9.

Ankom till riksdagens kansli den 24 mars 1939 kl. 7 f. m.

Bevillningsutskottets betänkande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till viss ändring i förordningen den 2 mars 1934 (nr 34) med ytterligare tillägg till gällande tulltaxa.

(1:a avd.)

I en den 24 februari 1939 dagtecknad, till bevillningsutskottet hänvisad proposition, nr 106, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen besluta att förordningen den 2 mars 1934 (nr 34) med ytterligare tillägg till gällande tulltaxa, vilken förordning jämlikt förordning den 18 juni 1937 (nr 497) gäller till och med den 30 september 1940, skall från och med dag, som av Kungl. Maj:t bestämmes, i nedan angivna del erhålla följande ändrade lydelse:

Tulltaxe- nr	Statistiskt nr	V a r u s l a g	Tilläggstull för 100 kg kronor
ur 122	290	Druv- och stärkelsesocker samt stärkelsesirap T	11: 50

Beträffande motiveringen för förslaget, i den mån redogörelse härför ej lämnas i det följande, får utskottet hänvisa till statsrådsprotokollet i ärendet.

Vid behandlingen av propositionen har utskottet anlitat byråchefen i generaltullstyrelsen E. Sandquist såsom sakkunnig.

Gällande tulltaxa upptager under nr 122 (stat. nr 290) druv- och stärkelsesocker samt stärkelsesirap med tull av 23 kronor 50 öre för 100 kilogram.

Stärkelsesirap eller, såsom det mera allmänt benämnes, glykos utgöres av druv- eller stärkelsesocker i flytande form.

I proposition den 1 februari 1934, nr 90, föreslog Kungl. Maj:t riksdagen besluta, bland annat, att från och med den dag, som av Kungl. Maj:t bestämdes, till och med den 30 september 1935 vid införsel från utlandet av varor hänförliga till stat. nr 290 skulle, utöver enligt tulltaxan utgående tull, utgå tilläggstull med 6 kronor 50 öre för 100 kilogram.

Vid föredragningen inför Kungl. Maj:t framhölls, att detta förslag för-
anleddes av den ogynnsamma utvecklingen av de inhemska produktionsför-
utsättningarna beträffande ifrågavarande varuslag, vilka blivit en följd av de
till stöd för potatisodlingen vidtagna statliga åtgärderna, avseende reglering
av tillverkningen av potatismjöl. Tullförhöjningen föreslogs också skola
gälla lika länge som potatismjölregleringen, vilken förlänats giltighet till och
med den 30 september 1935.

1934 års bevillningsutskott, som tillstyrkte bifall till propositionen, utta-
lade därvid sin anslutning till föredragande departementschefens uppfatt-
ning, att det borde åligga statens potatismjölsnämnd att uppmärksamma frå-
gan om säkerställande av en jämn och tillfredsställande kvalitet å den in-
hemska glykosen samt att, i den mån så kunde ske, stödja strävandena för
en kvalitativ förbättring av den inhemska tillverkningen. Riksdagen anslöt
sig till bevillningsutskottet och förordning i ämnet, som utfärdades den 2
mars 1934 (nr 34), trädde i kraft den 5 i samma månad.

Genom beslut vid 1935 och 1937 års riksdagar har såväl potatismjölreg-
leringen som ifrågavarande tilläggstull erhållit fortsatt giltighet till och med
den 30 september 1940.

Till samtidig behandling med frågan om förlängd giltighet av tilläggstul-
len förelåg vid 1937 års riksdag en inom andra kammaren väckt motion, nr
466, i vilken bland annat hemställdes om ytterligare höjning av tilläggstul-
len med 5 kronor per 100 kilogram.

I ett över denna motion avgivet yttrande anförde kommerskollegium, att
prishöjning å glykos borde undvikas och att hänsyn härtill borde tagas
vid prissättningen å för glykostatillverkning avsedd potatisstärkelse, varför kol-
legium ansåge sig ej böra tillstyrka förslaget om höjning av tilläggstullen.

Även bevillningsutskottet avstyrkte motionen men framhöll angelägenheten
av att vid handhavandet av den statliga regleringen på området behörig hän-
syn togs till bland annat glykosindustrien, för vars konkurrensförmåga pris-
sättningen å potatisstärkelse uppenbarligen vore av stor betydelse.

Riksdagen anslöt sig till utskottet.

I en till statens potatismjölsnämnd ställd, av nämnden med utlåtande
den 12 januari 1939 till Kungl. Maj:t överlämnad skrivelse hava *vissa till-
verkare av glykos*, nämligen Sveriges stärkelseproducenters förening u. p. a.,
Aktiebolaget Solfarin, Nya aktiebolaget Fermia och Reppe stärkelsefabriks
aktiebolag, hemställt om förhöjning av importtullen å glykos med minst 5
öre per kilogram.

Såsom motivering för en ändring av tullen har i skrivelsen i huvudsak
anförts följande:

Priset å råvaran för sökandenas tillverkning, d. v. s. potatismjöl, utgjorde
för närvarande 32 kronor 75 öre per deciton vid en fuktighetshalt av 20 %
mot 26 kronor vid tiden för senaste regleringen av glykostatullen år 1934.
Med hänsyn härtill hade en höjning av priset å glykos måst företagas.

Efter denna prisetförhöjning hade inträtt en starkt ökad import av glykos,
vartill medverkat dels prisfall å i utlandet av majs framställd vara och dels
dumping.

Av nu nämnda förhållanden framginge, att något måste göras till skydd för den svenska glykosnäringen. Priset å potatismjölet hade icke kunnat sänkas, och tillverkare av glykos erhöle med nuvarande försäljningspris å glykos icke mera än sina med tillverkningen förenade kostnader täckta.

Enligt vad som framgår av det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet hava sökandena tillika förklarat, att de, därest framställningen om tullförhöjning bifölles, icke utan medgivande av statens potatismjölsnämnd skulle höja priset å glykos.

Statens potatismjölsnämnd har under åberopande av nyssnämnda utfästelse tillstyrkt bifall till ansökningen.

Kommerskollegium har avgivit utlåtande i ärendet den 2 februari 1939 och därvid anfört bland annat följande:

Enligt avtal för varje tillverkningsår (oktober—september) mellan statens potatismjölsnämnd och Sveriges stärkelseproducenters förening u. p. a. inköpte föreningen till fastställt pris den mängd stärkelse, som på grund av meddelade licenser framställdes utöver husbehovet. Föreningen skulle vidare försälja stärkelsen till i avtalet fastställda pris.

Beträffande priserna å av föreningen försåld stärkelse märktes följande.

Utförsäljningspriset för stärkelse i allmänna marknaden hade avpassats efter potatispriset med tillägg för tillverkningskostnaderna m. m., varvid emellertid glykosfabrikanterna fått åtnjuta ett pris, som med 2 kronor för deciton understigit grundpriset för stärkelse i allmänna marknaden. Priset å glykos hade, sedan priset å råvaran höjts, ej kunnat bibehållas i enlighet med utfästelsen vid tilläggstullens genomförande år 1934 utan hade successivt höjts och därvid satts 15 kronor för deciton över nyssnämnda förmånspris å stärkelse ända till i augusti 1938, från vilken tid skillnaden hade varit 14 kronor. Anledningen till att skillnaden sålunda minskats uppgaves vara, att en vid nämnda tid företagen höjning av potatismjölpriset ansetts kunna blott delvis uttagas genom höjning av glykospriset, då eljest den svenska glykosens konkurrenskraft mot importvaran skulle hava förlorats.

En sammanställning av prisutvecklingen i stora drag för potatismjöl, för glykos och för socker utvisade följande:

	Potatisstärkelse		Glykos	Socker
	allmänt grundpris kr/dt	pris för glykosframst. kr/dt		
Från 1 okt. 1933	28.00	26.00	41.00	30.00
» 1 » 1936	29.00	27.00	42.00	31.00
» 16 febr. 1937	32.00	30.00	45.00	32.00
» 1 okt. 1937	32.50	30.50	45.50	32.00
» 26 aug. 1938	34.75	32.75	46.75	32.00

Förbrukningen av glykos i Sverige beräknas numera utgöra omkring 5 miljoner kilogram per år. Beträffande fördelningen av denna kvantitet på inhemsk tillverkning och import av glykos har kommerskollegium anfört följande:

Den inhemska tillverkningen av druv- och stärkelsesocker samt stärkelsesirap hade varit följande:

År	Ton	1,000 kronor
1931	2,500	915
1932	2,867	1,001
1933	2,773	1,018
1934	3,008	1,151
1935	3,389	1,370
1936	3,789	1,480
1937	4,058	1,731.

Till och med år 1937 hade sålunda tillverkningen ökat rätt avsevärt och ganska stadigt år från år. För år 1938 förelåge ännu icke uppgifter och i varje fall torde den under årets senare del kännbara förstärkta utländska konkurrensen knappast hava hunnit avsätta mera märkbara spår i fråga om tillverkningskvantiteterna.

Importen av druv- och stärkelsesocker samt stärkelsesirap framginge av följande uppställning:

År	Ton	1,000 kronor	å-pris kr/dt
1931	1,246	349	28.0
1932	710	236	33.0
1933	688	217	31.5
1934	734	223	30.2
1935	633	197	31.1
1936	599	190	31.7
1937	828	258	31.2
1938 (prel.)	923	258	28.0.

En viss, ehuru obetydlig export hade förekommit.

En rätt markerad ökning av importen inträdde sålunda 1937. Under de tre första kvartalen 1938 kunde iakttagas en genomgående minskning av importen, jämförd med 1937 års import, medan däremot 1938 års sista kvartal uppvisade en betydande ökning, som mer än motvägde minskningen under årets föregående kvartal.

Det av kommerskollegium sist omförmälda förhållandet framgår närmare av följande sammanställning av importen av glykos under de olika kvartalen 1937 och 1938.

	1937	1938
Januari—mars	184 ton	150 ton
April—juni	265 »	210 »
Juli—september	194 »	189 »
Oktober—december	186 »	402 » .

I anslutning till nu nämnda uppgifter har kommerskollegium vidare anfört följande:

Den ökning av importen, som inträtt efter september månad 1938, sammanföle till tiden med den senaste höjningen av glykospriset. Det hade från fabrikanthåll gjorts gällande, att anledningen vore, att de från vissa utländska håll offererade priserna vore så låga, att även med gällande höga tullbelastning den utländska varan vore konkurrenskraftig i fråga om priset.

Man torde få räkna med att, om ej prisskillnaden till den utländska varans nackdel bleve allt för stor, normalt en ej alldeles obetydlig import av glykos komme att förefinnas. Den svenska varan torde nämligen i vissa hänseenden få betraktas som underlägsen till kvaliteten, ehuru den vore fullt användbar i kanske de flesta fall.

Att importen åren före 1937, då en rätt avsevärd prisförhöjning å den svenska varan genomförts, varit på det hela taget konstant, torde få betraktas som ett belägg för riktigheten av det anförda. Ehuru de medeltal å importvärdet, som kunde utläsas ur handelsstatistiken, ej medgåve en detaljgranskning av priserna, kunde nämnda förhållande möjligen betraktas som ett tecken till att den svenska prisnivån redan genom 1937 års prisförhöjning börjat närma sig en kritisk nivå med avseende på konkurrenskraften gentemot utlandet.

Av vad som förekommit i fråga om prisreglering på förevarande område sedan kollegium i sitt år 1937 i anledning av väckt motion om höjning av tilläggstullen å glykos avgivna yttrande föreslagit, att glykosfabrikanterna skulle tillhandahålla stärkelse till ett så lågt pris, att framställningskostnaden för glykos i Sverige komme att ställa sig på sådan nivå att ytterligare tullskydd vore obehövt, finge anses framgå, att denna utväg ej befunnits framkomlig eller lämplig. Under sådana omständigheter syntes — för den händelse glykostillverkningen inom landet och därmed avsättning av motsvarande mängder potatisstärkelse funnes böra upprätthållas på basis av det av potatismjölsnämnden fastställda, nu gällande priset för potatis — knappast återstå andra utvägar än å ena sidan importreglering och å andra sidan höjning av tullen. Vid valet mellan dessa båda alternativ syntes en höjning av tullen vara att föredraga, för den händelse därmed förbundets sådant åtagande från glykosfabrikanternas sida rörande priset, varom i förenämnda ansökning förmåles. En förutsättning för att en ökning av tullen icke framdeles skulle få ofördelaktiga verkningar torde vara, att prisreglerande åtgärder i fråga om stärkelse icke företoges därhän, att det svenska glykospriset återigen måste höjas för täckande av tillverkningskostnaderna.

Även om den nu föreslagna ökningen i tullbeläggningen icke vore avsedd att uttagas vid prissättningen å den svenska tillverkningen, syntes dock tullsatsen böra begränsas till vad som kunde anses vara nödvändigt för uppnående av det åsyftade målet, framför allt till undvikande av att andra under samma tullposition fallande varor än glykos onödigtvis belastades. Det vore svårt att på grundval av föreliggande material avgöra, huruvida den ökning av tilläggstullen, som begärts, eller med minst 5 kronor till minst 11 kronor 50 öre för 100 kilogram, verkligen kunde vara av behovet påkallad, eller om icke en ökning med exempelvis 3 kronor skulle vara tillräcklig. Ett skäl för att nu en höjning med 5 kronor skulle kunna anses vara motiverad, vore möjligen det förhållandet, att sedan nuvarande tilläggstull å glykos fastställts, hade det svenska glykospriset på grund av regleringsåtgärder måst höjas med ett något högre belopp än 5 kronor.

Under hänvisning till vad sålunda anförts har kommerskollegium förklarat sig ej vilja motsätta sig, att tilläggstullen å druv- och stärkelsesocker samt stärkelsesirap snarast möjligt höjdes från nuvarande 6 kronor 50 öre till 11 kronor 50 öre för 100 kilogram.

Generaltullstyrelsen har i yttrande den 10 februari 1939 icke framfört någon erinran mot förslaget.

I sitt yttrande till ovannämnda statsrådsprotokoll har departementschefen anfört:

»Såsom förut anförts har nu utgående tilläggstull av 6 kronor 50 öre för kilogram tillkommit såsom stöd åt den svenska glykosnäringen vid den ogynnsamma utveckling av produktionsförutsättningarna för näringen i fråga, som föranletts av de till skydd för potatisodlingen vidtagna statliga åtgärderna. Med hänsyn till att stärkelsepriset till följd av berörda åtgärder för närvarande ställer sig avsevärt mycket högre än vid tiden för tilläggstullens införande, anser jag, i likhet med de hörda myndigheterna, ytterligare stöd numera vara erforderligt, om den svenska glykosnäringens konkurrenskraft skall kunna bevaras gentemot utlandet. Jag biträder kommerskollegii uppfattning, att dylikt stöd bör meddelas i form av höjning av tilläggstullen. Med hänsyn till vad vid utredningen framkommit tillstyrker jag, att denna höjning bestämmes till 5 kronor för 100 kilogram. Tilläggstullen skulle sålunda komma att utgå med tillhoppa 11 kronor 50 öre för 100 kilogram. På sätt framgår i ärendet föranledes icke härav nödvändigtvis motsvarande fördyring av den svenska glykosen; glykosfabrikanterna hava förbundit sig att icke utan medgivande av statens potatismjolsnämnd höja det nuvarande glykospriset.

Den föreslagna tullhöjningen torde böra träda i kraft å dag, som Kungl. Maj:t bestämmer. Tilläggstullens giltighetstid synes böra bibehållas oförändrad lika med den för potatismjolsregleringen tillsvidare bestämda, eller till och med den 30 september 1940.

För att hindra ökad import under tiden till dess frågan om tullhöjningen blivit slutligen avgjord har Kungl. Maj:t genom kungörelse den 3 februari 1939 (nr 36) meddelat förbud tillsvidare mot att till riket utan tillstånd av kommerskollegium införa druv- och stärkelsesocker samt stärkelsesirap under tiden den 6 februari—den 31 mars 1939.»

Utskottet.

I den av vissa tillverkare av glykos gjorda framställningen om förhöjning av tullen å nämnda vara har till stöd för framställningen åberopats bland annat, att importen av glykos ökat under de två senaste åren. Därvid har särskilt hänvisats till den starka importstegring, som inträdde under oktober och november månader år 1938, då införselkvantiteterna uppgingo till 146 respektive 154 ton. Då emellertid, enligt vad utskottet inhämtat, införseln under januari och februari månader år 1939 omfattade endast 27 respektive 100 ton, torde berörda ökning av importen kunna betraktas såsom en mera tillfällig företeelse. I varje fall lär utvecklingen av importen i och för sig knappast utgöra skäl för vidtagande av en så betydande tullförhöjning som den föreslagna. Utskottet har även konstaterat, att den inhemska tillverkningen synes hava ökat i högre grad än importen. Möjligheten av att den utländska konkurrensen kommer att skärpas bör dock icke förbises, och utskottet finner de i propositionen anförda motiven för en ökning av tullskyddet beaktansvärda. Såsom kommerskollegium framhållit bör dock tullsatsen begränsas till vad som kan anses vara nödvändigt för uppnående av

det åsyftade målet, framför allt till undvikande av att andra under samma tullposition fallande varor än glykos onödigtvis belastas. Utskottet, som delar den av kommerskollegium hävdade uppfattningen, anser att tullförhöjningen bör begränsas till 3 kronor för 100 kilogram. Tilläggstullen skulle i sådant fall komma att utgå med 9 kronor 50 öre för 100 kilogram.

I detta sammanhang vill utskottet understryka vikten av att den svenska stärkelsens pris och kvalitet för framtiden hålles vid sådan nivå, att glykosindustriens konkurrensförmåga gent emot utlandet så långt möjligt kan upprätthållas. För uppnående av detta syfte torde det bliva nödvändigt, att den inhemska stärkelseindustrien underkastas en av utvecklingen på området betingad modernisering i såväl organisatoriskt som tekniskt hänseende. Vad beträffar den svenska glykosindustrien synes icke heller denna, enligt vad inför utskottet uppgivits, vara i alla avseenden på höjden av teknisk utveckling, vilket delvis anses hava sin grund i bristen på ett organiserat forskningsarbete.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen måtte, med förklarande att Kungl. Maj:ts förevarande proposition, nr 106, icke kunnat oförändrad bifallas, besluta, att förordningen den 2 mars 1934 (nr 34) med ytterligare tillägg till gällande tulltaxa, vilken förordning jämlikt förordning den 18 juni 1937 (nr 497) gäller till och med den 30 september 1940, skall från och med dag, som av Kungl. Maj:t bestämmes, i nedan angivna del erhålla följande ändrade lydelse:

Tulltaxe- nr	Statistiskt nr	V a r u s l a g	Tilläggstull för 100 kg kronor
ur 122	290	Druv- och stärkelsesocker samt stärkelsesirap T	9: 50

Stockholm den 24 mars 1939.

På bevillningsutskottets vägnar:

IVAR ANDERSON.

Närvarande:

från första kammaren: herrar *Johan Bärg, friherre Lagerfelt, Viktor Larsson, Heiding, Wahlmark, Sjödah, Elon Andersson, Velander, Ekman och Sylwan*; samt

från andra kammaren: herrar *Anderson* i Norrköping, *Lövgren, Björklund, Olsson* i Gävle, *Ericson* i Boxholm, *Johanson* i Huskvarna, *Werner* i Hultsfred, *Hammarlund, Hagberg* i Malmö och *Jonsson* i Skedsbygd.

Reservation

av herr *Elon Andersson*, som ansett, att utskottets yttrande bort ha följande lydelse:

»I den av vissa tillverkare — — — (= början av utskottets yttrande sid. 6 — rad 8 nedifrån) — — — tillfällig företeelse. I varje fall lär utvecklingen av importen i och för sig knappast utgöra skäl för vidtagande av den föreslagna tullförhöjningen. Utskottet har även konstaterat att den inhemska tillverkningen ökat i högre grad än importen. De redan nu utgående höga tullsatserna på glykos, sammanlagt 30 kronor per 100 kilogram, synas sålunda ha varit tillräckliga för att trygga den inhemska produktionen och möjliggöra en fortgående ökning av densamma. En höjning av tullskyddet, vilken dessutom skulle komma att onödigtvis belasta även andra under samma tullposition fallande varor än glykos, torde därför icke vara påkallad. Utskottet finner sig därför böra avstyrka bifall till Kungl. Maj:ts förevarande proposition.

I detta sammanhang — — — (= utskottets yttrande sid. 7 rad 6 uppifrån — rad 15 uppifrån) — — — organiserat forskningsarbete.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen måtte avslå Kungl. Maj:ts förevarande proposition nr 106.»